

אגף א' - קידום ילדים ונוער בסיכון

עתיד
@ תכנית היל"ה
הילה

מבחן בתנ"ך

10 שני"ל

(תשפ"ו)

מבחן שלישי

אנו רואים בקיום טוהר הבחינות משימה חינוכית, ערכית ומוסרית,
שהמערכת כולה נקראת להיערך להצלחתה.

באחריות הנבחן/ הנבחנת לשמור על טוהר הבחינות בהתאם לכללים ולהנחיות
בע"פ ובכתב על גבי שאלון הבחינה ועל ידי אחראי/ת הבחינה.

כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח הערכה :

בשאלון זה ארבע שאלות .

בכל שאלה שני סעיפים

ג. הניקוד לכל שאלה - 15 נקודות

סה"כ – 60 נקודות

ד. חומר עזר מותר בשימוש : תנ"ך שלם ללא פירושים.

כתוב בכתב ברור במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה) רשום כ"טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

יחידה ראשונה – בריאת העולם / סיפורים אוניברסליים

1. קרא את הקטע הבא מבראשית י"א.

א וַיְהִי כָל-הָאָרֶץ, שָׁפָה אֶחָת, וּדְבָרִים, אֶחָדִים. ב וַיְהִי, בְּנִסְעָם מִקֵּדֶם; וַיִּמָּצְאוּ בְקָעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר, וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. ג וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ, הֲבֵנָה נִלְבְּנָה לְבָנִים, וְנִשְׂרָפָה, לְשִׂרְפָּה; וְנָתַי לָהֶם הַלְבְּנָה, לְאֶבֶן, וְהַחֲמֵר, הִנֵּה לָהֶם לַחֲמֵר. ד וַיֹּאמְרוּ הֲבֵנָה נִבְנֶה-לָנוּ עִיר, וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם, וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ, שֵׁם: פֶּן-נִפּוּץ, עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ. ה וַיֹּרֶד ה', לִרְאֹת אֶת-הָעִיר וְאֶת-הַמִּגְדָּל, אֲשֶׁר בָּנוּ, בְּנֵי הָאָדָם. ו וַיֹּאמֶר ה', הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחָת לְכָל־לֶם, זֶה, הַחֲלֹם לַעֲשׂוֹת; וְעַתָּה לֹא-יִבְצֵר מֵהֶם, כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת. ז הֲבֵנָה, נִרְדָּה, וְנִבְלָה שֵׁם, שְׁפָתָם--אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ, אִישׁ שְׁפַת רֵעֵהוּ. ח וַיִּפֹּץ ה' אֶת־מִשְׁם, עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ; וַיַּחְדְּלוּ, לִבְנֹת הָעִיר. ט עַל-כֵּן קָרָא שְׁמָהּ, בָּבֶל, כִּי-שָׁם בָּלַל ה' שְׁפַת כָּל-הָאָרֶץ; וּמִשְׁם הִפְצֵם ה', עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ.

א. האדם שואף גם כיום להגיע לשמיים: החלליות הגיעו לירח (כך גם סיפורה של בראשית החללית שלנו). מה דעתכם, האם זו בעיה והאם זה מעיד על גאווה אנושית? (8 נקודות)

ב. על פסוק 6 שבפרקנו מספרת אגדת חז"ל כי **מגדל בבל היה גבוה מאוד ואם נפל אדם ומת, לא שמו הבונים ליבם עליו, אם נפלה לבנה (אבן בניה) אחת, היו יושבים ובוכים ואומרים: "אוי לנו"**. (פרקי דרבי אליעזר פרק כ"ד).

הסיפור עוסק בחשיבות החומר בעיני אנשי מגדל בבל לעומת הזלזול בחיי אדם. מה דעתכם על הביקורת שבסיפור? מה המסר שלה? (7 נקודות)

יחידה שניה – סיפורי האבות

2. קרא את הקטע הבא מבראשית כ"ז

ה. ורְבֵקָה שָׁמְעַת--בְּדַבֵּר יִצְחָק, אֶל-עֶשָׂו בְּנוֹ; וַיֵּלֶךְ עֶשָׂו הַשָּׂדֶה, לְצוּד צִיד.
ו. ורְבֵקָה, אָמְרָה, אֶל-יַעֲקֹב בְּנָהּ, לֵאמֹר: הֲנֵה שָׁמַעְתִּי אֶת-אָבִיךָ, מְדַבֵּר אֶל-
עֶשָׂו אַחִיךָ לֵאמֹר ז. הִבִּיֵּאָה לִי צִיד וְעֲשֵׂה-לִי מְטַעֲמִים, וְאָכְלָה; וְאַבְרָכְכָה לִפְנֵי ה' לִפְנֵי
מוֹתִי. ח. וַעֲתָה בְנִי, שָׁמַע בְּקוֹלִי--לֹאֲשֶׁר אָנִי, מְצוּהָ אֶתְּךָ. ט. לֶךְ-נָא, אֶל-הַצֹּאן, וְקַח-לִי
מִשָּׁם שְׁנֵי גְדִי עֲזִים, טָבִים; וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מְטַעֲמִים לְאָבִיךָ, כְּאֲשֶׁר אָהֵב י. וְהִבֵּאתָ
לְאָבִיךָ, וְאָכַל, בְּעֶבֶר אֲשֶׁר יְבָרַכְךָ, לִפְנֵי מוֹתוֹ. יא. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב, אֶל-רְבֵקָה אִמּוֹ: הֵן
עֶשָׂו אַחִי אִישׁ שָׂעִר, וְאֲנֹכִי אִישׁ חֹלֵק. יב. אוֹלִי יִמְשְׁנִי אָבִי, וְהִיִּיתִי בְּעֵינָיו כְּמִתְעַתֵּעַ;
וְהִבֵּאתִי עָלַי קָלְלָה, וְלֹא בִרְכָה. יג. וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ, עָלֶיךָ קָלַלְתָּךְ בְּנִי; אֲךָ שָׁמַע בְּקוֹלִי,
וְלָךְ קַח-לִי. יד. וַיֵּלֶךְ, וַיִּקַּח, וַיָּבֵא, לְאִמּוֹ; וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מְטַעֲמִים, כְּאֲשֶׁר אָהֵב
אָבִיו. טו. וַתִּקַּח רְבֵקָה אֶת-בְּגָדֵי עֶשָׂו בְּנָהּ הַגָּדֹל, הַחֲמֹדֶת, אֲשֶׁר אָתָּה, בְּבִית; וַתַּלְבֵּשׁ
אֶת-יַעֲקֹב, בְּנָהּ הַקָּטָן. טז. וְאֵת, עֶרְת גְּדֵי הָעֲזִים, הַלְבִּישָׁה, עַל-יָדָיו--וְעַל, חֻלְקֶת
צִנּוּרָיו. יז. וַתִּתֵּן אֶת-הַמְטַעֲמִים וְאֶת-הַלֶּחֶם, אֲשֶׁר עָשְׂתָה, בְּיָד, יַעֲקֹב בְּנָהּ. יח. וַיָּבֵא
אֶל-אָבִיו, וַיֹּאמֶר אָבִי; וַיֹּאמֶר הַנָּנִי, מִי אַתָּה בְּנִי. יט. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-אָבִיו, אֲנֹכִי עֶשָׂו
בְּכֹרְךָ--עֲשִׂיתִי, כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי; קוּם-נָא שָׁבָה, וְאָכְלָה מִצִּידִי--בְּעֶבֶר, תִּבְרַכְנִי
נִפְשָׁךְ. כ. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל-בְּנוֹ, מַה-זֶּה מֵהֶרֶת לְמַצָּא בְּנִי; וַיֹּאמֶר, כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ
לִפְנֵי. כא. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל-יַעֲקֹב, גִּשָּׂה-נָּא וְאַמְשֹׁךְ בְּנִי: הֲאֵתָה זֶה בְּנִי עֶשָׂו, אִם-
לֹא. כב. וַיֵּגֶשׁ יַעֲקֹב אֶל-יִצְחָק אָבִיו, וַיִּמָּשְׁהוּ; וַיֹּאמֶר, הֲקָל קוֹל יַעֲקֹב, וְהִיִּידִים, יָדִי
עֶשָׂו. כג. וְלֹא הִכִּירוּ--כִּי-הָיוּ יָדָיו כִּידֵי עֶשָׂו אַחִיו, שְׂעִרָת; וַיְבָרְכֵהוּ.

א. האם ישנם לדעתכם מקרים בהם מותר לשקר כפי שפעלו רבקה

ויעקב? או שתמיד חובה לומר אמת ולשאת בתוצאות?

(8 נקודות)

ב. העדפה של בן, מתח בין אחים, הם דברים שכולנו מכירים.

כיצד לדעתך על הורים לנהוג כדי למנוע מתחים בין אחים?

(7 נקודות)

יחידה שלישית – יציאת מצרים עשרת הדברות וכיבוש הארץ

3. קרא את הקטע מיהושע א'

א וַיְהִי, אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה—עֲבָדָה'; וַיֹּאמֶר ה' אֶל-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן, מִשְׁרַת מֹשֶׁה
לֵאמֹר. ב. מֹשֶׁה עֲבָדִי, מֵת; וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, אַתָּה וְכָל-הָעָם הַזֶּה, אֶל-
הָאָרֶץ, אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָהֶם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. ג. כָּל-מְקוֹם, אֲשֶׁר תֵּדְרֹךְ כָּף-רַגְלְכֶם בּוֹ--לָכֶם
נִתְּנָו: כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי, אֶל-מֹשֶׁה. ד. מִהַמְדָּבָר וְהַלְבִּטֶנָּה הַזֶּה וְעַד-הַנָּהָר הַגָּדוֹל נָהָר-
פָּרָת, כָּל אֶרֶץ הַחֲתִיּוֹת, וְעַד-הַיָּם הַגָּדוֹל, מִבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ--יְהִיָּה, גְּבוּלְכֶם. ה. לֹא-יִתְּצֵב
אִישׁ לִפְנֵיךָ, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: כְּאֲשֶׁר הֵייתִי עִם-מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ, לֹא אֶרְפָּךְ וְלֹא
אֶעֱזָבְךָ. ו. חֹזֶק, וְאַמֶּץ: כִּי אַתָּה, תִּנְחִיל אֶת-הָעָם הַזֶּה, אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי
לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לָהֶם. ז. רַק חֹזֶק וְאַמֶּץ מְאֹד, לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל-הַתּוֹרָה--אֲשֶׁר צִוִּיךָ
מֹשֶׁה עֲבָדִי, אֶל-תִּסּוּר מִמֶּנּוּ יְמִין וּשְׂמָאוֹל: לְמַעַן תִּשְׁכִּיל, בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ. ח. לֹא-יְמוּשׁ
סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ, וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה, לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת, כְּכָל-הַכְּתוּב
בּוֹ: כִּי-אֵז תִּצְלִיחַ אֶת-דֶּרֶכְךָ, וְאֵז תִּשְׁכִּיל. ט. הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֹזֶק וְאַמֶּץ, אֶל-תַּעֲרֹץ וְאֶל-
תַּחַת: כִּי עִמָּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ.

א. במה דומה יהושע למשה? מדוע חשוב להראות שכפי שחצה משה
את ים סוף כך חוצה יהושע את הירדן? האם יורש של מנהיג צריך
לדמות לו או להביא משהו חדש ואחר? (8 נקודות)

ב. בזמנו של יהושע העם היה מחולק לשבטים. יש האומרים שגם
בישראל של ימינו אנו מחולקים לשבטים. האם לדעתכם טוב להיות
מחולקים לשבטים או מאוחדים? נמקו. (7 נקודות)

יחידה רביעית – מלוכה גלות וגאולה

4. קרא שמואל אי י"ז

יב וְדָוִד בֶּן-אִישׁ אֶפְרַתִּי הָזֶה, מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה, וְשָׁמוּ יוֹשִׁי, וְלוֹ שְׁמֹנֶה בָּנִים; וְהָאִישׁ
בִּימֵי שְׁאוּל, זָקֵן בָּא בְּאֲנָשִׁים. יג וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת בָּנֵי-יוֹשִׁי, הַגְּדֹלִים--הֵלְכוּ אַחֲרֵי-שְׁאוּל,
לְמַלְחָמָה; וְשֵׁם שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו, אֲשֶׁר הֵלְכוּ בְּמַלְחָמָה--אֱלִיאָב הַבְּכֹר וּמִשְׁנֵהוּ אַבִּינֶדָב,
וְהַשְּׁלִישִׁי שֵׁמָּה. יד וְדָוִד, הוּא הַקָּטָן; וְשְׁלֹשָׁה, הַגְּדֹלִים, הֵלְכוּ, אַחֲרֵי שְׁאוּל. טו וְדָוִד
הֵלַךְ וַשָּׁב, מֵעַל שְׁאוּל, לָרְעוּת אֶת-צֹאן אָבִיו, בֵּית-לָחֶם. טז וַיִּגַּשׁ הַפְּלִשְׁתִּי, הַשָּׂכֶם
וְהָעָרֶב; וַיִּתְּצוּ, אַרְבָּעִים יוֹם.
יז וַיֹּאמֶר יוֹשִׁי לְדָוִד בֶּנוֹ, קַח-נָא לְאַחִיךָ אִיפֹת הַקְּלִיא הַזֶּה, וַעֲשֵׂה לָחֶם, הַזֶּה; וְהָרֵץ
הַמַּחֲנֶה, לְאַחִיךָ. יח וְאֵת עֶשְׂרֵת חֲרָצֵי הַסֵּלֶב, הָאֵלֶּה, תָּבִיא, לְשֵׁר-הָאֵלֶף; וְאֵת-אַחִיךָ
תִּפְקֹד לְשָׁלוֹם, וְאֵת-עַרְבָתָם תִּקַּח. יט וְשְׁאוּל וְהָמָּה וְכָל-אִישׁ יִשְׂרָאֵל, בְּעֶמְקֵי הָאֵלֶּה;
נִלְחָמִים, עִם-פְּלִשְׁתִּים. כ וַיִּשְׁכֶּם דָּוִד בַּבֹּקֶר, וַיִּטֹּשׁ אֶת-הַצֹּאן עַל-שֹׁמֶר, וַיֵּשָׁא וַיֵּלֶךְ,
כָּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יוֹשִׁי; וַיָּבֹא, הַמַּעֲגָלָה, וְהַחִיל הַיָּצָא אֶל-הַמַּעֲרָכָה, וְהִרְעוּ
בְּמַלְחָמָה. כא וַתַּעֲרֹךְ יִשְׂרָאֵל וּפְלִשְׁתִּים, מַעֲרָכָה לִקְרֹאת מַעֲרָכָה. כב וַיִּטֹּשׁ דָּוִד אֶת-
הַכִּלִּים מֵעָלָיו, עַל-יַד שׁוֹמֵר הַכִּלִּים, וַיֵּרֶץ, הַמַּעֲרָכָה; וַיָּבֹא, וַיִּשְׁאַל לְאַחִיו
לְשָׁלוֹם. כג וְהוּא מְדַבֵּר עִמָּם, וְהִנֵּה אִישׁ הַבָּנִים עוֹלָה גְלִית הַפְּלִשְׁתִּי שָׁמוּ מִגַּת
מִמַּעְרוֹת (מִמַּעֲרֻכּוֹת) פְּלִשְׁתִּים, וַיְדַבֵּר, כְּדֹבְרִים הָאֵלֶּה; וַיִּשְׁמַע, דָּוִד. כד וְכָל אִישׁ
יִשְׂרָאֵל, בְּרֹאוֹתָם אֶת-הָאִישׁ; וַיָּבֹסוּ, מִפְּנֵיו, וַיִּירָאוּ, מָאֹד. כה וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל,
הֲרֹאִיתֶם הָאִישׁ הָעֹלָה הַזֶּה--כִּי לַחֲרֹף אֶת-יִשְׂרָאֵל, עָלָה; וְהִנֵּה הָאִישׁ אֲשֶׁר-יָכְנוּ וַעֲשִׂינוּ
הַמֶּלֶךְ עֲשָׂרָה גָדוֹל, וְאֶת-בֵּיתוֹ יִתֵּן-לּוֹ, וְאֵת בֵּית אָבִיו, יַעֲשֶׂה חֶפְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל

א. סיפורים רבים בתנ"ך מדגישים דווקא את הבנים הצעירים. מדוע לדעתך

ישנה הדגשה כזו? הבא דוגמה נוספת מהתנ"ך להעדפת הבן הצעיר.

(8 נקודות)

ב. ישראל היא מדינה קטנה, והיא מאויימת על ידי אירן ומדינות אוייב אחרות.

סיפורם של דוד וגליית היה השראה ליכולת הניצחון בעזרת חכמה ותחכום ולא דווקא כוח. הביאו דוגמה לנצחונות מתחומים שונים של ישראל כמו בתחום הכלכלי, בתחום התרבותי ועוד למרות קטנותה.

(7 נקודות)

מהצחה!!